

Excerpta ex Mss. R. Descartes

<https://hdl.handle.net/1874/10229>

E X C E R P T A

Ex

M S S.

R. DES-CARTES.

E X C E R P T A

ex
M S S.

R. DES-CARTES.

Ex quantitate linearum, quæ in dato Circulo in-
scriptæ sunt, *quantitatem arcus, cui data li-
neæ subtenduntur, agnoscere.*

Summo generaliter circulum, cujus radius fit unitas, in quo considero omnes inscriptas, quarum habitudo ad partes circumferentiæ, quibus subtenduntur, est cognita hoc modo; subtenſa *media* partis femicirculi est $\sqrt{2}$, subtenſa $\frac{1}{4}$ est $\sqrt{2} - \sqrt{2}$, subtenſa $\frac{3}{4}$ est $\sqrt{2} + \sqrt{2}$. item $\frac{1}{8}$ est $\sqrt{2} - \sqrt{2} + \sqrt{2}$, $\frac{3}{8}$ est $\sqrt{2} - \sqrt{2} - \sqrt{2}$, $\frac{5}{8}$ est $\sqrt{2} + \sqrt{2} - \sqrt{2}$, $\frac{7}{8}$ est $\sqrt{2} + \sqrt{2} + \sqrt{2}$, $\frac{1}{16}$ est $\sqrt{2} - \sqrt{2} + \sqrt{2} - \sqrt{2}$, $\frac{3}{16}$ est $\sqrt{2} - \sqrt{2} + \sqrt{2} - \sqrt{2}$, $\frac{5}{16}$ est $\sqrt{2} - \sqrt{2} - \sqrt{2} + \sqrt{2}$, $\frac{7}{16}$ est $\sqrt{2} - \sqrt{2} - \sqrt{2} + \sqrt{2}$, $\frac{9}{16}$ est $\sqrt{2} + \sqrt{2} - \sqrt{2} + \sqrt{2}$, $\frac{11}{16}$ est $\sqrt{2} + \sqrt{2} - \sqrt{2} - \sqrt{2}$, $\frac{13}{16}$ est $\sqrt{2} + \sqrt{2} + \sqrt{2} - \sqrt{2}$, $\frac{15}{16}$ est $\sqrt{2} + \sqrt{2} + \sqrt{2} + \sqrt{2}$ & sic de cæteris. $\frac{1}{32} + - + + + \frac{3}{32} + - + + - \frac{5}{32} + - + - - \frac{7}{32} + - + - - + \frac{9}{32} + - - - + \frac{11}{32} + - - - - \frac{13}{32} + - - - + \frac{15}{32} + - - - + \frac{17}{32} + + - + +$ & sic de cæteris.

Subtenſa *tertia* partis femicirculi est unitas. Duarum tertiarum est $\sqrt{3}$, $\frac{1}{6}$ est $\sqrt{2} - \sqrt{3}$, vel $\sqrt{\frac{3}{2}} - \sqrt{\frac{1}{2}}$, $\frac{5}{6}$ est $\sqrt{2} + \sqrt{3}$, vel $\sqrt{\frac{3}{2}} + \sqrt{\frac{1}{2}}$, $\frac{1}{12}$ est $\sqrt{2} - \sqrt{2} + \sqrt{3}$, vel $\sqrt{2} - \sqrt{\frac{3}{2}} - \sqrt{\frac{1}{2}}$, $\frac{5}{12}$ est $\sqrt{2} - \sqrt{2} - \sqrt{3}$, $\frac{7}{12}$ est $\sqrt{2} + \sqrt{2} - \sqrt{3}$, $\frac{11}{12}$ est $\sqrt{2} + \sqrt{2} + \sqrt{3}$. &c. eodem etiam ordine ponuntur notæ + & - ut supra.

Subtenſa *quinta* partis Semicirculi est $\sqrt{\frac{5}{2}}$, vel $\sqrt{\frac{5}{4}}$, vel $\sqrt{\frac{5}{2}} - \sqrt{\frac{1}{2}}$, $\frac{1}{5}$ est $\sqrt{\frac{5}{2}} - \sqrt{\frac{5}{4}}$, $\frac{3}{5}$ est $\sqrt{\frac{5}{2}} + \sqrt{\frac{5}{4}}$, vel $\sqrt{\frac{5}{4}} + \sqrt{\frac{1}{4}}$, $\frac{7}{5}$ est $\sqrt{\frac{5}{2}} + \sqrt{\frac{5}{4}}$, $\frac{9}{5}$ est $\sqrt{2} - \sqrt{\frac{5}{2}} + \sqrt{\frac{5}{4}}$, $\frac{13}{5}$ est $\sqrt{2} - \sqrt{\frac{5}{2}} - \sqrt{\frac{5}{4}}$, $\frac{17}{5}$ est $\sqrt{2} + \sqrt{\frac{5}{2}} + \sqrt{\frac{5}{4}}$.

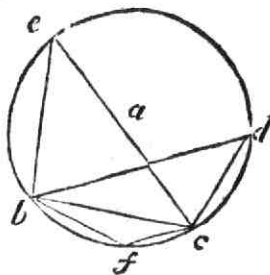
(a)

+ √.

$+ \sqrt{\frac{5}{2}} + \sqrt{\frac{5}{4}} + \frac{9}{10}$ est $\sqrt{2} + \sqrt{\frac{5}{2}} + \sqrt{\frac{5}{4}} + \frac{1}{20}$ est $\sqrt{2} - \sqrt{2}$.
 $+ \sqrt{\frac{5}{2}} + \sqrt{\frac{5}{4}} + \frac{3}{20}$ est $\sqrt{2} - \sqrt{2} + \sqrt{\frac{5}{2}} - \sqrt{2} + \frac{7}{20}$ est $\sqrt{2}$.
 $- \sqrt{\frac{5}{2}} - \sqrt{\frac{5}{4}} - \frac{9}{20}$ est $\sqrt{2} - \sqrt{2} - \sqrt{\frac{5}{2}} + \sqrt{\frac{5}{4}} + \frac{11}{20}$ est
 $\sqrt{2} + \sqrt{2} - \sqrt{\frac{5}{2}} + \sqrt{\frac{5}{4}} + \frac{13}{20}$ est $\sqrt{2} + \sqrt{2} - \sqrt{\frac{5}{2}} - \sqrt{\frac{5}{4}}$.
 & sic de cæteris in infinitum.

Item subtensa decima quinta partis Semicirculi est $\sqrt{\frac{9}{4}} - \frac{1}{4} \sqrt{5} - \sqrt{\frac{15}{8}} + \frac{3}{8} \sqrt{5}$. $\frac{2}{17}$ est $\sqrt{\frac{7}{4}} + \frac{1}{4} \sqrt{5} - \sqrt{\frac{15}{8}} - \frac{3}{8} \sqrt{5}$. $\frac{4}{17}$ est $\frac{9}{4} + \frac{1}{4} \sqrt{5} - \sqrt{\frac{15}{8}} - \frac{3}{8} \sqrt{5}$. $\frac{8}{17}$ est $\sqrt{\frac{9}{4}} - \frac{1}{4} \sqrt{5} + \sqrt{\frac{15}{8}} - \frac{3}{8} \sqrt{5}$. $\frac{11}{17}$ est $\sqrt{\frac{9}{4}} + \frac{1}{4} \sqrt{5} + \sqrt{\frac{15}{8}} - \frac{3}{8} \sqrt{5}$. $\frac{14}{17}$ est $\sqrt{\frac{7}{4}} + \frac{1}{4} \sqrt{5} + \sqrt{\frac{15}{8}} + \frac{3}{8} \sqrt{5}$. Sed tunc hi numeri paulo breviores esse possunt, ut pro $\frac{17}{17}$ possum ponere $\frac{1}{4} \sqrt{5} + \sqrt{\frac{15}{8}} - \frac{3}{8} \sqrt{5}$. & sic de cæteris.

Atque hæc tabula in infinitum potest continuari, si semper ex subtensa majoris partis circumferentiæ quæratu subtensa mediæ partis: hoc modo, sit a subtensa unius partis circumferentiæ, subtensa mediæ partis erit $\sqrt{2} - \sqrt{4} - aa$, & complementum erit $\sqrt{2} + \sqrt{4} - aa$. Atque per hanc unam regulam omnes Sinus, quos Geometria potest invenire, numeris exhibentur.

Facto igitur hoc indice, si datum sit aliquod Δ lum, cujus anguli quærantur, describo simile dato Δ lo, in Circulo, cujus Radius unitas: deinde video, quibus numeris in nostra tabula quælibet latera respondeant; quod si dati Δ li latera nullis numeris nostræ tabulæ æqualia sint, tunc demonstrative asseremus, nullos illius angulos in Geometria simplici posse inveniri. Vel alio modo.

Quæro differentiam inter potentiam basis & potentias laterum, quæ nisi se habeat ad rectangulum sub lateribus comprehensum, ut aliquis ex numeris nostri indicis ad unitatem, pro certo asseremus talem angulum in Geometria simplici non inveniri, vel \square um $bd + dc \infty \square bc +$ producto ex $\square bdc$ in lineam bc ; cum ac æquatur unitati.

Ex his possumus deducere progressionem Pythagorica ad omnes angulos; sicut enim in Triangulo rectangulo basis potentia æqualis est potentiis duorum laterum, ita in Δ lo, ubi unus angulus est 60 grad. basis potentia æquatur quadratis duorum laterum minus rectan-

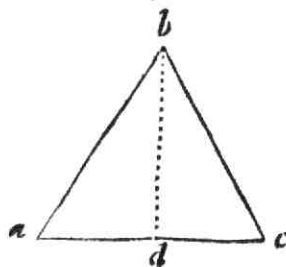
rectangulo sub illis comprehenso: & in Δlo , in quo angulus unus est complementum superioris ad duos rectos, nempe 120 grad. basis potentia excedit potentiam laterum eodem rectangulo quia subtensa complementi in nostro indice est unitas.

Item in Δlo , cujus angulus est 45 grad. basis potentia minor est potentia laterum, quantitate media proportionali inter $\square lum$ sub lateribus comprehensum, & ejusdem $\square li$ duplum. In Δ Complementi duorum rectorum, nempe 135 grad. basis potentia major est potentia laterum eadem quantitate, quia subtensa complementi est $\sqrt{2}$.

Item in Δlo , cujus angulus est 30 grad. basis potentia minor est potentia laterum, quantitate media proportionali inter $\square lum$ sub illis comprehensum, & ejusdem triplum. In Δlo Complementi deficit laterum potentia eadem quantitate, quia subtensa complementi est $\sqrt{3}$.

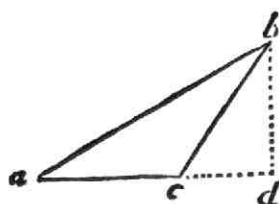
Et generaliter; in omnibus Δ lisoxygoniis basis potentia minor est potentia laterum, $\square lo$ sub lateribus comprehenso ducto per numerum, qui exprimit subtensam complementi in nostro indice. Et generalissime;

Δli bdc potentia basis bc minor est potentia laterum, quantitate, quæ sit ad $\square lum$ sub illis comprehensum, ut $\square lnm$ sub lineis be , ea (quarum una est, nempe be , subtensa complementi, & alia, nempe ea , est Semidiameter Circuli dato triangulo circumscripti) se habet ad $\square tum$ lineæ ea . Vel ut be ad ea : hoc est, fiat, ut ae ad be sic $\square lum$ bdc ad quantitatem, quæ vocetur A . Dico $\square ta$ $bd + dc \propto \square ro$ $bc +$ quantitate A : (vide Fig. pag. 2.) E contrario in amblygonio Δlo bfc potentia basis bc major est potentia laterum eadem quantitate.

Dato autem Δlo diameter Circuli, in quo inscribitur, facile invenitur dicendo, ut bd perpendicularis ad unum latus, ita aliud ad quæsitam diametrum. NB. ac est basis: ab & bc latera.

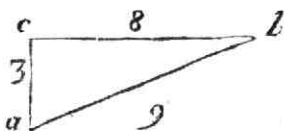
Atque ex superioribus tale Theorema deducitur: Quotiescumque in duobus Δ lis inæqualibus & dissimilibus, basis potentia unius differt à potentiis laterum, quantitate quæ habet eandem proportio-

nem cum \square lo sub lateribus comprehenso, quam habet in altero Δ lo, tunc in utroque Δ lo anguli basibus oppositi sunt inter se æquales, (siquidem potentia laterum in utroque sint majores potentia basis, vel in utroque minores, in altero majores, tunc duo illi an-

guli basibus oppositi sunt æquales duobus rectis.

Triangulorum, quorum omnia latera numeris rationalibus exprimentur, possunt etiam omnes anguli numeris rationalibus exprimi, nempe sumendo pro quantitate anguli proportionem, quæ est inter \square lum sub lateribus comprehensum, & differentiam, quam basis eidem angulo opposita superat vel superatur a potentiis laterum simul junctis: superat nim: si angulus quaesitus sit major recto; vel superatur, si sit minor, & ad hoc judicandum aliqua nota est adhibenda, ut exempli causa, Δ li, cujus latera

sunt 3, 8, 9, angulus abc est $\frac{2}{17}$ angulus cab est $\frac{27}{26}$ & acb est $\frac{3}{4} + o$. Ubi notandum, me semper ponere numerum, qui oritur ex multiplicatione laterum supra, & inferius ponere illum, qui oritur ex differentia, quæ est inter basim &

laterum potentias: & cum potentia basis excedit potentias laterum, me adhibere $+ o$, ut ostendam, angulum esse majorem recto, hic enim o est numerus exponens anguli recti.

Omnis numerus constat vel uno, vel duobus, vel tribus triangularibus; item vel uno, vel duobus, vel tribus, vel 4 \square tis: item uno, vel duobus, vel tribus, vel 4, vel 5 pentagonis; item vel 1, vel 2, vel 3, vel 4, vel 5, vel 6 Hexagonis, & sic in infinitum.

Omnis numeri triangularis octuplum plus unitate est \square tum, quod facile demonstratur. Est enim numerus Δ laris $x + xx$, ergo 8plum $\frac{8x + 8xx}{2}$ seu $4x + 4xx$, cui si addatur 1, fiet $1 + 4x + 4xx$, cujus radix $1 + 2x$.

De partibus aliquotis numerorum.

AD solvendas quæstiones circa numerorum partes aliquotas, imaginamur illos compositos, vel ex numeris primis inter se, vel ex iis, qui ex multiplicatione numeri cujusdam primi sæpius iteratâ, vel partim ex his, partim ex illis producuntur. Jam verò numerus aliquis primus nullas partes aliquotas habet, præter unitatem. Numerus autem primus sæpius per se ipsum multiplicatus, sicuti a^n , partes aliquotas habet $\frac{a^n - 1}{a - 1}$, hoc est se ipsum minus 1, divisum suâ radice minus 1. Si reperire velimus partes aliquotas numeri cujusdam primi, per alium numerum multiplicati, cujus jam habemus partes aliquotas, veluti si partes aliquotæ numeri a sunt b , & x sit numerus primus, partes aliquotæ numeri sunt $bx + a + b$.

Quòd si desideramus invenire partes aliquotas numeri cujusdam primi sæpius per se ipsum multiplicati, & denuò per alium multiplicati numerum, qui etiam sæpius per se ipsum multiplicatus sit, & si unus ex numeris sit $+a^n$, alius verò c^n , partes aliquotæ $a^n c^n$ erunt $\frac{aa^n c^n + a^n c c^n + c c^n - a a^n - a^n c^n + n}{ac - a - c + n}$.

Si reperire cupimus partes aliquotas numeri cujusdam primi sæpius per se ipsum multiplicati, & cujus productum porrò multiplicatur per alium numerum, qui primus est respectu alterius, licet absolute primus non sit, cujus partes aliquotæ datæ sunt, si numerus per se ipsum multiplicatus sit x^n , & alter numerus sit a , ejusque partes aliquotæ b , habemus $\frac{bx x^n + ax^n - a - b}{x - 1}$ partes aliquotas numeri ax^n .

Si habemus duos numeros primos inter se, eorumque partes aliquotas, habemus etiam partes aliquotas producti ipsorum, veluti si unus sit a , ejusque partes aliquotæ sint b , alter verò sit c , cujus aliquotæ partes sint d , partes aliquotæ ac erunt $ad + bc + bd$.

Nec profectò aliquid hac in materiâ novi, quod ope Theorematum, quæ hic pono, reperiri non possit.

Si quæramus Cubum & Quadratum æqualia Quadrato, habemus $13824, 100$ & 13924 , quorum radices $24, 10, 118$. item $27.9.36$, aliaque infinita. NB. inveni solutionem facillimam $x^3 + xx \infty aaxx$. Ergo $x + 1 \infty aa$, & $x \infty aa - 1$. Hinc infinitiveniuntur.

Ad extrahendam radicem Cubicam binomii $a + \sqrt{b}$ quæro radi-

cem hujus æquationis $x^3 \infty 3aax + 2a^3$, quando aa major est b ,

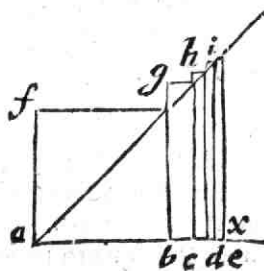
& triplo istius radice, adjungo $2a$, & dimidium radice cubicæ producti est primus terminus radice quæsitæ: Quod si aa minor est quàm b , quæro radicem hujus æquationis $x^3 \infty 3aax - 2a^3$

cujus triplum aufero ex $2a$, & dimidium radice cubicæ residui istius est primus terminus quæsitus. Posthæc aufero ex numero a cubum istius primi termini, & postquam reliquum per triplum istius primi termini divisero, radix quadrata quotientis secundus terminus est.

Pari modo, si velim invenire radicem Cubicam $10 + \sqrt{98}$, habeo $x^3 \infty 6x + 40$, cujus radix est 4 , ejusque triplo, quod est duodecim, addito 20 , provenit 32 , cujus radix Cubica est $\sqrt[3]{32}$, ejusque dimidium est $\sqrt[3]{4}$ pro primo termino. Postea 4 ablato à 10 , restat 6 , quem divido per $3\sqrt[3]{4}$, provenit $\sqrt[3]{62}$, cujus radix quadrata est $\sqrt{Q62}$ pro secundo termino. Et ad inveniendam radicem Cubicam $2 + \sqrt{5}$, habeo $x^3 \infty -3x + 4$, cujus radix est 1 . Ejus autem triplo sublato ex 4 , restat 1 , cujus radix cubica est 1 , ejusque dimidium $\frac{1}{2}$ pro primo termino. Postmodum ablato cubo $\frac{1}{8}$, qui est $\frac{1}{8} \cdot 2$, restat $\frac{15}{8}$, quem divido per $\frac{3}{2}$, provenitque $\frac{5}{4}$, cujus radix est $\sqrt{\frac{5}{4}}$ pro secundo termino, atque ita de reliquis.

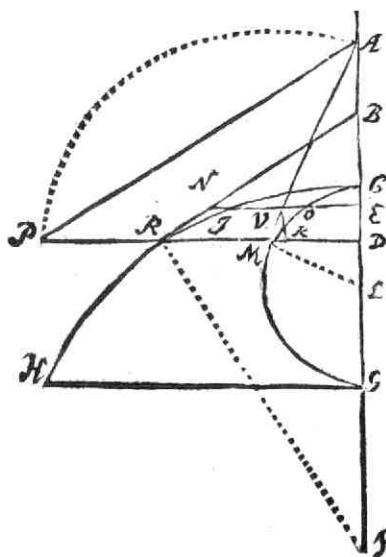
Quin & in genere pro radice Cubicâ alicujus binomii, duarum istarum Cubi partium maximam c , & minimam d appello, deinde extraho radicem hujus æquationis $x^3 \infty 3ccx + 2c^3$ & triplo istius

radice adjungo $2c$, & dimidium radice Cubicæ producti est una ex partibus radice quæsitæ. Postea divido c per illam primam partem radice, à quotiente aufero quadratum ejusdem primæ partis, & tertia pars residui est altera pars radice.

Ad quadrandum Circulum nihil aptius invenio, quam si dato Quadrato bf adjungatur \square lum cg comprehensum sub lineis ac & cb , quod sit æquale quartæ parti Quadrati bf , item \square lum dh , factum ex lineis da , dc æquale quartæ parti præcedentis, & eodem modo \square lum ei , atque alia infinita usque ad x , quæ omnia simul æquabuntur tertię parti Quadrati

drati bf , & hæc linea ax erit diameter Circuli, cujus circumferentia æqualis est circumferentiæ hujus \square ti bf : est autem ac diameter circuli, octogono quadrato bf isoperimetro, inscripti: ad diameter Circuli inscripti figuræ 16 laterum, ae diameter inscripti figuræ 32 laterum, quadrato bf isoperimetræ; & sic in infinitum.

Linea curva, in quibus *Tangentes* inquirimus, *proprietates* suas specificas, vel per lineas tantum rectas absolvunt, vel per curvas rectas aut aliis curvis quomodolibet implicatas. Exemplum sit *curva* HRIC, cujus vertex C, axis CE CF, & descripto Semicirculo COMG sumatur punctum quodlibet in curva ut R, à quo ducenda est *Tangens* RB. Ducatur à puncto R recta RMD perpendicularis ad CDF, quæ fecet Semicirculum in M. Ea igitur curvæ *proprietates* esto specificas; ut recta RD sit æqualis portioni Circuli CM & applicatæ DM. Ducatur in puncto M tangens MA ad Circulum, & à puncto E ducatur

EOVIN, parallela rectæ RMD. Ponatur factum quod quaeritur, & sit recta DB quaesita $\propto a$, DA inventa ex constructione $\propto b$; MA $\propto d$, MD $\propto r$, RD $\propto z$, curva CM $\propto n$, DE $\propto e$.

DB BE RD

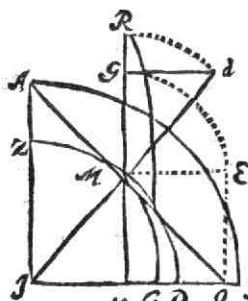
Fiat ut $a\pi a - e$ ita $z\pi az - ez \propto$ NE. Igitur recta $za - ze$

debet adæquari rectæ OE + CM - MO; si autem hi termini ad terminos analyticos reducantur pro recta OE, ad vitandam asymmetriam supponatur recta EV applicata Tangenti, & pro curva MO sumatur portio Tangentis MV, cui ipsa MO adjacet. Ad inveniendum autem EV in terminis analyticis, fiat ut

$\frac{DA}{b} \pi \frac{AE}{b} - e$ ita $\frac{MD}{b} \pi \frac{br}{b} - er \propto$ EV, ad inveniendum deinde MV,

fiat

DA MADE vel KV.

fiat ut $b \pi d$ ita $e \pi \frac{de}{b} \propto MV$. Curva autem CM vocata est $\pi \propto z - r$, unde æquatio $z - \frac{ze}{a} \propto z - \frac{er}{b} - \frac{de}{b}$ & $bz \propto ar +$ $a d$. Id est, $r + d \pi b$ ita $z \pi a$, & recta RB Tangens.

Sit quadrans Circuli AIB , *Quadrataria* AMC , in qua ad datum punctum M du-
cenda est *tangens*, juncta MI , centro I ,
intervallo IM quadrans ZMD describa-
tur, & ducta perpendiculari MN , fiat
ut IM ad MN , ita portio quadrantis
 MD ad rectam NO . Juncta MO tan-
get *Quadratariam*.

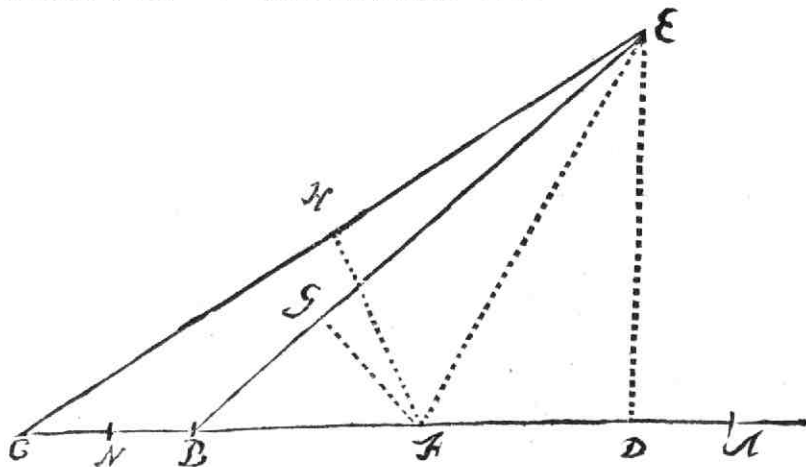
Si dentur tales termini $\sqrt{a} + \sqrt{b} +$
 $\sqrt{c} \propto \sqrt{d}$ vel $\sqrt{a} + \sqrt{b} \propto \sqrt{c}$
 $+ \sqrt{d}$ *asymmetriâ liberandi* & ad æquationem ordinatam redu-
cendi, facile hoc omnes possunt per 3 multiplicationes, ex qui-
bus formatur talis canon $a^4 - 4a^3b + 6a^2bb + 4a^2bc$
 $= 40abcd \propto 0$. Hic appositus est tantum unus terminus cujus-

que speciei brevitatis causa, & infra ipsum numerus individuorum
eiusdem speciei. Jam si dentur tales termini $\sqrt{a} + \sqrt{b} + \sqrt{c}$
 $\propto \sqrt{d} + \sqrt{e}$ *asymmetria liberandi*, difficile hoc videtur nonnul-
lis, quia non advertunt per multiplicationem non augeri numerum
asymmetriarum ac proinde omnes *asymmetrias* per multiplicationem
tollî posse; compendiosius autem fieri potest per præcedentem
æquationem, si tantum in illa pro d ponatur ubique $d + 2\sqrt{de}$
 $+ e$, & pro dd hujus summæ \square tum, pro d^3 ejusdem cubum, &c.
ac deinde omnes termini in quibus est \sqrt{de} , æquentur omnibus
aliis; ut per multiplicationem quadratam cujusque partis tollatur
asymmetria \sqrt{de} , vel etiam brevitatis causa sufficit, si unus ter-
minus cujusque Speciei quærat ad canonem conficiendum, qui
est talis: $a^8 - 8a^7b + 28a^6bb + 10a^6bc - 56a^5b^3 - 72$
 $a^5b^2c - 76a^5bcd + 70a^4b^4 + 40a^4b^3c + 36a^4bbcc$
 $+ 344a^4bbcd - 752a^4bcde + 16a^3b^3cc + 416a^3b^3$
 cd

$$ed = 272 a^3 b b c c + 928 a^3 b b c d e + 2008 a a b b c c d d$$

$$= 1520 a a b b c c d e \infty o. \text{ Ita sunt terminorum species } 18 \text{ \& } 495,$$

nec refert qui termini prioris æquationis affecti fuerit nota + vel -. Hæc enim omnes continet.

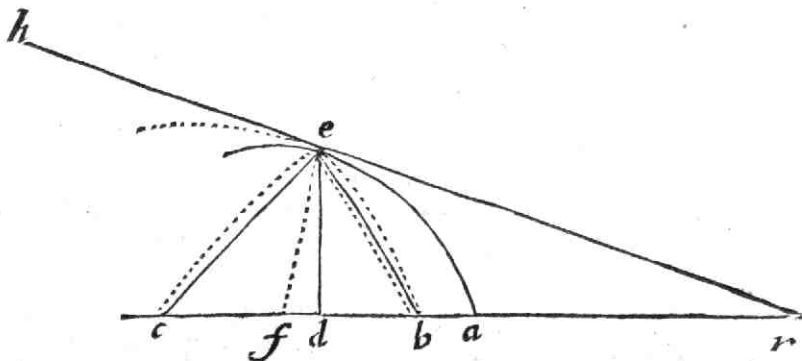
Datis punctis A B C in recta linea, invenire lineam *Curvam*, cujus vertex A, axis A B, & quæ ita sit incurvata, ut radii à puncto B venientes, postquam in illa passi erunt *refractionem*, pergant ulterius, tanquam si venissent ex puncto C, vel contra.

Sumo N punctum medium inter B & C, fitque NA ∞a & NB. ∞b . CE + B E $\infty 2a - 2y$ & DA ∞x , suntque x & y duæ quantitates indeterminatæ, quarum alterutra manens indeterminata, designabit omnia puncta lineæ curvæ, & altera determinabitur ex modo quo describi debet linea curva. Qui modus ut inveniatur, quæro imprimis punctum F, à quo ut centro concipio describi circulum, qui *tangit* curvam in puncto E. Deinde dico lineam B E ductam per F G esse ad C E ductam per H F, ut inclinatio radii refracti in uno medio transparenti ad ejusdem inclinationem in alio. BD $\infty a - b - x$ vel $\sqrt{xx + aa + bb - 2ax + 2bx - 2ab}$. CD $\infty a + b - x$ vel $\sqrt{xx + aa + bb - 2ax - 2bx + 2ab}$. BE ∞y $\frac{-2ay + aa + bb}{(b) \quad a-y \quad +ab}$

$$+ ab. CE \propto yy - 2ay + aa - bx + ab \text{ \& } DE \propto \sqrt{y^4 - 4ay^3 + 5aa^2 - bb^2 - xx}$$

$$\left. \begin{array}{l} y^4 - 4ay^3 + 5aa^2 \\ - bb^2 \\ - xx \end{array} \right\} yy - 2ay + aa \left. \begin{array}{l} + 2axx \\ - 4aax \\ + 2abb \\ - 2a^3 \end{array} \right\} \begin{array}{l} - aaxx \\ y + bbxx \\ - 2abbx \\ + 2a^3x \end{array}$$

Fiat nunc $NF \propto c$ & $FE \propto d$, quæ duæ c & d inveniendæ sunt ex eo, quod æquatio, quam producit Δ lum \square lum FDE , cujus latera sunt determinata, debeat æquari huic $xx - 2cx + cc$ faciendo solum differentiam $\propto x$ & simul $e \propto x^0$, $FD \propto a - c - x$ vel $\sqrt{xx + aa + cc - 2ax + 2cx - 2ac}$.

Datis punctis $ca \propto 5$, $ba \propto n$, & $ar \propto 5$, imagineris describi curvam ae , à fune af fixo foco c & transeunte a c ad e ad b , & à brevedeunte ad e , ac deinde se extendente in infinitum versus b , adeò ut longior fiat prout aperitur angulus erc erit, semper $er \propto 5 \propto 7y$, $eb \propto 1 + 5y$, $ec \propto 5 - 3y$, $da \propto 2yy + 5y$, $de \propto \sqrt{-49y^4 - 20y^3 + 4yy + 20y}$, & deinde si fiat $fa \propto \frac{29y + 10}{4y + 5}$ centro f circulus descriptus per e tanget datam curvam, & si ducatur $fc \propto \frac{-2y + 15}{4y + 5}$ per $er \propto 5 + 7y$ productum erit ad $fr \propto \frac{49y + 35}{4y + 5}$ ductum per $cc \propto 5 - 3y$, ut 3 ad 7. Ergò si curva ea contineat solidum corpus transparens, in quo refractione fiat ut 3 ad 7, omnes radii à puncto r venientes tendent versus c post refractionem.

Sit nunc $ac \propto a$ & $ar \propto a$, $ab \propto b$, $bc \propto b + y$ erit $re \propto \frac{2by}{a} + y + a$ & $ce \propto \frac{2by}{a} - y + a$, $ad \propto \frac{2by}{c-a} + y$.

$$de \propto \sqrt{y} - \frac{4bb}{a^4}y^4 - \frac{4by^3}{a^3} + \frac{4bb}{a^2}y^2 + 4by, fa \propto \frac{4bb^2 + 2baa + aay}{4by + aa}$$

& *cf* per *er*, est ad *fr* per *ce* ut $a - 2b$ ad $a + 2b$.

$$\text{Sit nunc } ar \propto a, ab \propto b, ac \propto c, be \propto by, er \propto \frac{3ay - cy + 4by + aa + ac}{a + c}, ce \propto \frac{+ay - 3cy + 4by + ac + cc}{a + c}$$

$$da \propto \frac{4aay - 4cy^2 + 8by^2 + 3aay + 3ccy - 2acy + 4aby - 4cby}{aa + 2ac + cc}$$

$$fa \propto \frac{4aab + 4abb - 4bbc + 4bcc + aay + 8aby + 16bby + 2acy + xy - 8bcy}{3aa + 3cc - 2ac + 4ab - 4bc + 8ay + 16by - 8cy}$$

Datis tribus punctis a, b, c , quantum linea cujus ope radii omnes in vitro dispositi, tanquam si venirent à puncto a , disponantur egrediendo ejus superficiem, cujus vertex sit in puncto c , tanquam si venirent à puncto b , vel si tenderent versus b ; vel denique ut radii in aëre dispositi, tanquam si venirent à puncto a , disponantur in vitro, tanquam si venirent à puncto b .

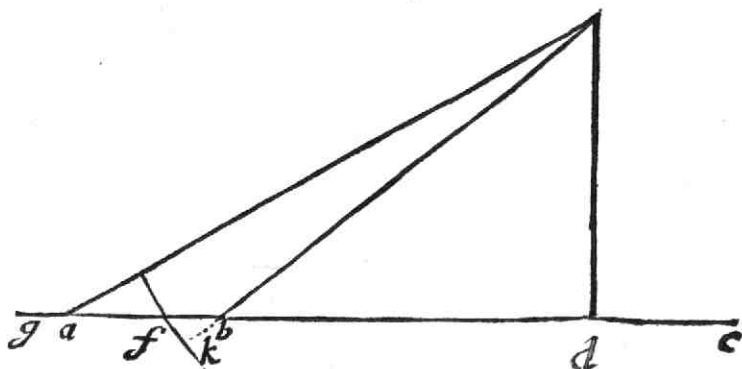
1. Cadat punctum b inter a & c , & f centrum circuli Tangentis curvam cadat inter a & b , si fiat $ae \propto a - y$ & $be \propto cy + b$, erit fa ad fl ut $+y + a$ ad $ccy + bc$, hoc est inclinatio radii ae in vitro ad inclinationem radii be producti in aëre, ut x ad c , idemque omnino continget ab aëre ad vitrum, si fiat x major quam b . Sed verò hic est error, valet enim tantum hæc linea, ad reflexionem inæqualem, non ad refractionem, quia punctum f cadit inter a & b .

Jam cadat punctum a inter b & c , eritque omnino idem genus lineæ, puncta enim a & b sunt reciproca, & semper punctum f erit inter a & b , cum fiet $ae \propto a - y$ & $be \propto b + cy$. Sed fiat $ae \propto a + y$ & $be \propto b - cy$, tuncque punctum f inter puncta b & c , reperietur; sed non videtur fieri posse, nec proinde hæc linea utilis est, ad regendas refractiones, sed tantum ad reflectiones, & redeundum ad alteram jam inventam, quæ tres habet focos. Imò punctum f tunc potest cadere ultra punctum a versus g , & tunc pro certo linea ita descripta facit ut radii omnes tanquam à puncto a venientes in vitro; post refractionem, quæ fit in superficie, cujus vertex c , videantur venisse ex puncto b , vel contra ut in aëre radii à puncto b venientes, ita refringantur in superficie concava vitri, cujus vertex in c , ut videantur venisse ex puncto a .

Ponatur nunc $ae \propto a - y$ & $be \propto b - cy$, cadit f inter b & c & tunc pro certo radii omnes ab a venientes divaricantur in vitro,

tanquam si venissent ex b , vel contra radii ab b venientes in vitro, coguntur in aëre tanquam si venissent ex a .

$$\begin{array}{r}
 ac \propto a, \quad ac \propto a - y \\
 bc \propto b, \quad bc \propto b + cy \\
 dc \propto ayy - yy + 2ay + 2ay \\
 de \propto \sqrt{-c^4 - 4bc^3 - 4aa} \quad -4ab \quad +8aaby \\
 \quad +2ccy^4 - 4accy^3 + 4bb \quad yy - 4abccyy - 8abby \\
 -x \quad +4bc \quad +4aacc \quad -8abc \quad +8aabcy \\
 \quad +4a \quad -4bbcc \quad -8abbcy \\
 \hline
 4aa - 8ab + 4bb
 \end{array}$$

Nunc quæretur punctum f quod sit centrum Circuli Tangentis curvam in puncto e , & fiat $fc \propto f$, $fd \propto yy - cyy - 2bcy$

$$\begin{array}{r}
 -2ay + 2af \\
 -2bf \\
 \hline
 2a - 2b
 \end{array}$$

cujus fd □tum si addatur □to ed , fit □lum

$$\begin{array}{r}
 fe \propto \sqrt{-4ab} \quad +4af \quad +8aab \quad -8abcf \quad +4aaf \\
 +4bb \quad +4bfcc \quad -8abb \quad +8bbzf \quad -8abff \\
 +4aacc \quad -4afcc \quad +8aabc \quad -8aaf \quad +4bbff \\
 -4abcc \quad -4bf \quad -8abbc \quad +8abf \\
 \hline
 4aa - 8ab + 4bb
 \end{array}$$

Unde per generale Theorema ad inveniendas contingentes habeo

$$\begin{array}{l}
 -ab + af \quad -aab + abcf \\
 +bb \quad y + bfcc \quad y \propto +abb - bbcf \\
 +aacc - afc \quad -aabc + aaf \\
 -abcc - bf \quad +abbc - abf
 \end{array}
 \left| \begin{array}{l}
 ac \text{ proinde linea } f \text{ siue quantitas} \\
 \text{lineæ } cf \text{ erit} \\
 cf \propto \frac{-aby + bby + aaccy - abccy}{+aab - aab + aabc - abbc} \\
 \frac{-ay - bccy + accy + by}{+aa - ab + abc - bbc.} \\
 fa \propto
 \end{array} \right.$$

$fa \propto -aay + 2aby - bby + a^3 - 2aab + aabb$, dividendum ut supra.

$fb \propto aaccy - 2abccy + bbccy + aabe - 2abbc + b^3$ dividendum eodem modo, vel dividendo utrumque per $aa - 2ab + bb$, fit $fa \propto -y + a$ & $fb \propto ccy + bc$, & ducendo fa in bc fit $-ccy + acy - by + ab$ & ducendo fb in ae fit $-ccyy + accy - bcy + abc$. Ergo est fb in ae ad fa in bc ut c ad 1 . hoc est ut fk ad fb .

Cadat nunc c inter a & b & d inter a & c , fieri potest ut ae sit $a + y$ iterumque ut sit $a - y$ & a^o sit $a - y$ & tunc una est ex lineis quaeritis, ponendo autem $ae \propto a + y$, punctum f cadet ultra punctum a , nec proinde linea proderit ad hoc institutum, sed ad reflexiones inaequales.

Hic in secunda figura sit vertex lineae curvae g , ita ut bg major sit quam bd , ponendo $ae \propto a + y$ & $be \propto b + cy$ fit $dg \propto ccyy + 2bcy - yy - 2ay$ cujus \square tum brevitas causa vocabitur xx &

fiet $de \propto \sqrt{-xx} + \frac{ccyy - byy + 2abcy - 2aby}{a - b}$ & fit punctum h , centrum circuli tangentis curvam in puncto e fiet: $hg \propto \frac{accy - by + abc - ab}{ccy - y + bc - a}$ unde patet etiam quaesitum.

Nunc ex prima figura quaero duos alios focos curvae inventae, qui sint g & h , & sumo $ge \propto g + cy - dy$, $he \propto h + y + dy$, $gd \propto g - x$, $hd \propto h - x$, unde quaero x vel dc & fit $dc \propto \frac{2dyy + yy + 2cdyy - ccyy + 2gd - 2gcy + 2hdy + 2hy}{2g - 2h}$

quod aequatur cum priori dc , nempe $dc \propto \frac{ccyy - yy + 2ay + 2bcy}{2a + 2b}$

($d \propto c - n$, hoc est differentiae quae est inter proportionis terminos) & facio aequationem inter divisores, nempe $g \propto a + b + h$, deinde aequationem inter terminos yy , & denique inter terminos y ,

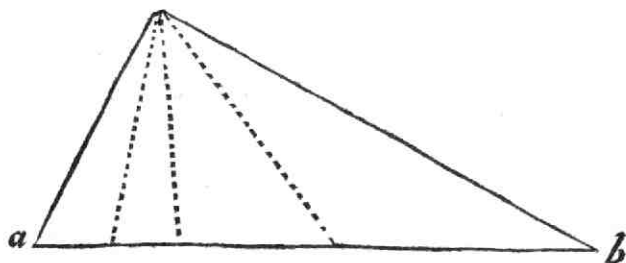
unde habeo $d \propto \frac{cc - 1}{c + 1}$ siquidem c fit major unitate, ac deinde $g \propto \frac{acc + 2bcc + 2ac + 2bc + a}{cc - 1}$ vel linea cg & $h \propto \frac{bcc + 2ac + 2bc}{cc - 1} + 2a + b$ vel linea ch & linea $he \propto \frac{bcc + 2ac + 2bc + 2a + b}{cc - 1} + cy$ & linea $ge \propto \frac{acc + 2bcc + 2ac + 2bc + a}{cc - 1} + y$.

NB. $cg \propto \frac{ac + a + 2bc}{c - 1}$, $ch \propto \frac{2a + bc + b}{c - 1}$ & tunc fit $gh \propto a + b$, si a & b sint aequales: fit $g \propto \frac{ac - a}{2c + 2} \propto h$, $ac \propto a$, $ae \propto a$

$$\begin{array}{r} \infty a+y, bc \infty b, bc \infty b+cy, dc \infty \frac{ccyy-yy+2ay+2bcy}{2a+2b} \\ de \infty \sqrt{-c^4} \quad -4acc \quad -4aa \quad 4ab \quad -8aab \\ \quad +2cc \quad y^4-4bc^3 \quad y^3-8abc \quad yy \quad 4bb \quad yy-8abb \quad y \\ \quad -1 \quad +4a \quad +4abcc \quad 4aacc \quad +8abbc \\ \quad \quad +4bc \quad -4bbcc \quad \quad \quad +8aabc \end{array}$$

$$4aa+8ab+4bb$$

Ia. FIGURA.

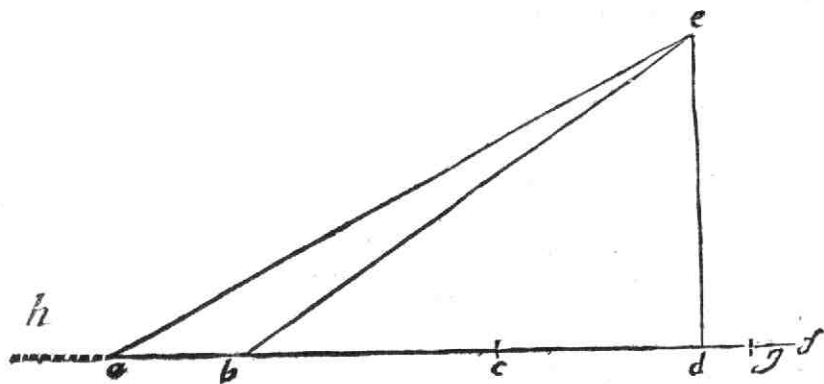
Sitque f in linea acb inter a & c centrum circuli tangentis curvam, in puncto e , fit

$$fc \infty \frac{abccy+aby+bbby+aaccy-aab-abb+abbc+aabc}{accy+bccy-ay-by+aa+ab+abc+bbc}$$

Unde clare demonstratur omnes radios à puncto b refractos in curva ec tendere versus a ; vel contra tam in convexa, quam in concava figura; modo refractionis corporis versus a ad corpus versus b fit ut unitas ad c .

$$\begin{array}{r} \text{Fiat nunc } ac \infty a+y, bc \infty b+cy, cd \infty \frac{yy-ccyy+2ay-2bcy}{2a-2b} \\ de \infty \sqrt{-c^4} \quad -4bc^3 \quad +4bbc \quad +4aacc \quad 8aabc \\ \quad +cc \quad y^4+4acc \quad y^3+8bc \quad yy-4abcc \quad yy-8abbc \quad y \\ \quad -1 \quad +4bc \quad -4aa \quad -4ab \quad -8aab \\ \quad \quad -4a \quad \quad \quad +4bb \quad +8abb \end{array}$$

$$4aa-8ab+4bb$$

II^{da} FIGURA.

Et hic necessario punctum d inter f & c vel b cadit, atque habeo
 $fc \propto \frac{accy - by + abc - ab}{y - cy + a - bc}$, $bf \propto \frac{accy - bccy + abc - bbc}{y - cy + a - bc}$,
 $af \propto \frac{ay - by + aa - ab}{y - cy + a - bc}$ quæ duo sunt inter se ut $ccd + bc$ ad $y + a$;
 Porro ad enumerandas omnes species lineæ curvæ, quæ refractiones ab uno puncto ad aliud disponit, suppono semper a majus, quam b , & c quam d , & facio

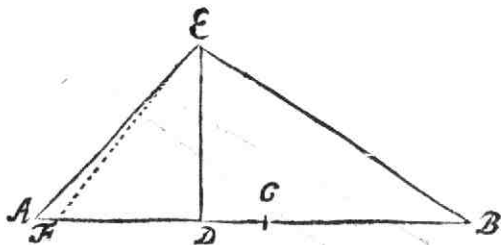
$E \propto b + cy$ vel $b - cy$. Deinde $AE \propto a + cy$ &
 $BE \propto b + dy$ vel $b - dy$. & $AE \propto a + dy$ & $BE \propto b + cy$ vel $b - cy$. Tandem $E \propto b + dy$ vel $b - dy$. Hic itaque sunt 8 capita, ad quorum unumquodque considerandum an C vertex Curvæ sit, vel B inter A & C, ac etiam an curvatura lineæ adspiciat versus A, vel contra.

C est inter A & B pro 1° capite D cadet inter A & C, eritque
 $DC \propto \frac{ccyy - ddy + 2bcy + 2ady}{2a + 2b}$ cujus \square tum vocetur xx , eritque
 $DE \propto \frac{xx + accyy + bddy + 2bcy + 2ady}{a + b}$ & FC
 $\propto \frac{accy + bddy + abc - abd}{ccy - bdy + ad + bc}$

Pro 2° & 3° capite nihil hic reperitur, nec pro 6° & 8°, cum coincidit cum primo; sed permutatæ sunt vices quantitatum a & b .

Pro

Pro 5° capite linea est *Spiralis*, & 1°. quidem versus A curvatur, deinde versus b, nec utilis est refractioni, sed irregulari reflexioni tantum, imò clauditur.

Denique pro 7° capite figura quidem est oviformis, sed quia punctum F non cadit inter A & B, non est utilis ad refractiones, sed ad reflexiones irregulares tantum, & fit $CD \propto \frac{ccyy - ddy + 2acy}{2a + 2b}$

$$ED \propto \sqrt{-xx + addyy + bccyy + 2abcy + 2abdy}$$

$$CF \propto \frac{addy + bccy + abd + abc}{ccy - dy + ac - db} \quad AF \propto \frac{accy + bccy + acc + abc}{ccy - dy + ac - db}$$

$$BF \propto \frac{addy + bddy + abd + bbd}{ccy - ddy + ac - bd} \quad FC \propto \frac{bccy + addy + abc - abd}{ccy - ddy + bd + ac}$$

Pro 5° capite, si D sit inter A & C fit $CD \propto \frac{ccyy - ddy}{2a}$

si inter B & C, fit $CD \propto \frac{ddy - ccyy + 2ady}{2a + 2b}$

& in utroque est $DE \propto \sqrt{-xx + \frac{accyy + bddy}{a + b} + 2abcy + 2abdy}$, ut in 7° capite.

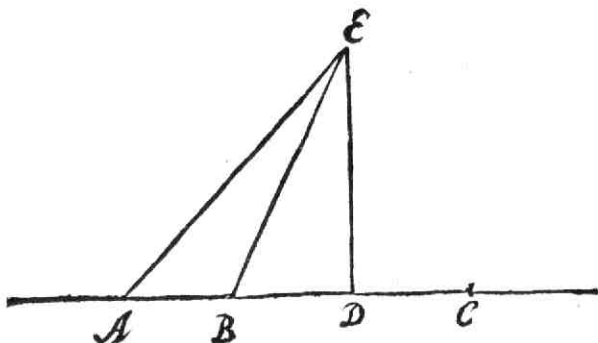
Pro 8° capite est $CD \propto \frac{ccyy - ddy + 2acy + 2bdy}{2a + 2b}$

$$DE \propto \sqrt{xx + \frac{bccyy + addy + 2abcy - 2abdy}{a + b}}$$

Sit jam inter A & C in 1° capite est D inter B & C, estque $CD \propto \frac{ccyy - ddy + 2ady + 2bcy}{2a - 2b}$

$$DE \propto \sqrt{-xx + \frac{accyy - bddy + 2abcy + 2abdy}{a - b}}$$

$FC \propto \frac{accy - bddy + abd + abc}{ccy - ddy + ad + bc}$ & potest F esse inter A & B, vel A esse inter F & B.

Si primum fit $AF \propto \frac{-addy + bddy + aad - abd}{ccy - ddy + ad + bc}$ nec est utilis nisi ad reflexiones.

Si secundum fit $AF \propto \frac{addy - bddy - aad + abd}{ccy - ddy + ad + bc}$ & est semper

$BF \propto \frac{accy - bccy - bbc + abc}{ccy - ddy + ad + bc}$. In tertio capite omnia sunt similia huic præterquam quod permutatæ sint vices quantitatum c & d , secundum autem deest, item σ^{um} , 7. & 8.

In 4° capite D est inter B & C & fit $CD \propto \frac{ddy - ccy + 2acy}{2a - 2b}$
 $- 2bdy$ DE $\propto \sqrt{-xx} + \frac{addy - bccy + 2abcy - 2bdy}{a - b}$ F potest esse inter B & C, estque

$FC \propto \frac{bccy - addy + abd - abc}{ccy - ddy - c + bd}$

& $BF \propto \frac{-bddy + addy + bbd - abd}{ccy - ddy - ac + bd}$ AF $\propto \frac{accy - bccy - aac + abc}{ccy - ddy - ac + bd}$

vel A & B sunt inter F & C, estque $FC \propto \frac{-bccy + addy - abd + abc}{-ccy + ddy + ac - bd}$

$BF \propto \frac{addy - bddy + bbd - abd}{-ccy + ddy + ac - bd}$ AF $\propto \frac{accy - bccy - aac + abc}{-ccy + ddy + ac + bd}$

E I N I S .

E 9740. J

I N D E X

EXCERPTORUM.

1. Polygonorum Inscriptio	- - -	Pag. 1
2. Horum Usus Trigonometricus	- - -	2
3. Numeri Polygoni	- - -	4
4. Numerorum Partes Aliquotæ	- - -	5
5. Radix Cubica Binomiorum	- - -	<i>ibid.</i>
6. Circuli Quadratio	- - -	6
7. Tangens Cycloïdis	- - -	7
8. Tangens Quadrataria per Cycloïdem	- - -	8
9. Æquationum Asymmetriæ remotio	- - -	<i>ibid.</i>
10. Ouales Opticæ quatuor	- - -	9
11. Earum descriptio & Tactio	- - -	10 & 12
12. Earundem octo Vertices, horumque Usus	- - -	11

Corrig.

In figuris *pag. 7.* Recta V K. ducenda est parallela ipsi ED.
& *pag. 8.* Curva à puncto R descendens, in punctum D terminari debet; tangensque MO cadere in punctum M, in quo Quadratrix AMC Quadrantem ZMD fecat.